

Protocol Veilig Slapen

Protocol veilig slapen

Helaas komt het in Nederland af en toe voor dat een baby tijdens kinderopvang overlijdt onder het beeld van wiegendood.

Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kan het risico tot het uiterste beperken.

Ouders van baby's ontvangen adviezen over veilig slapen in de regel van consultatiebureaus, verloskundigen of kraamzorg.

Gastouders moeten kennis hebben van de preventieaanbevelingen zoals vermeld in dit protocol (en zoals die zijn gepubliceerd in de reeks Veilig Slapen op de websites www.wiegendood.org en www.opvoeden.nl).

Deze adviezen gelden in het bijzonder voor de eerste twee levensjaren.

Wat kunt u doen om de veiligheid te bevorderen?

1. Buikligging

- Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico op wiegendood wel vier tot vijf maal groter dan gemiddeld. Bij een verkouden baby nog iets meer, bij een huilbaby aanzienlijk meer. Leg een baby dus zelfs niet één enkele keer op de buik te slapen, bijvoorbeeld omdat het kind alleen dan troostbaar lijkt.
- Er zijn bepaalde, maar niet vaak voorkomende (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging (tijdelijk) wel wenselijk kan zijn. Vraag ouders in zo'n geval om een kopie van de schriftelijke verklaring van hun arts en geef ook een kopie hiervan aan OZIZO. De schriftelijke verklaringen maken duidelijk hoe en waarom van de preventieadviezen wordt afgeweken en dienen om te kunnen aantonen dat de gastouder zorgvuldig te werk is gegaan. In geval van aansprakelijkheidsstelling is dat van belang. Naast juridische is er de morele aansprakelijkheid. In dat kader is van belang dat de gastouder zichzelf achteraf geen verwijten hoeft te maken over zaken die hadden kunnen voorkomen.
- Wijs ouders die zonder medische reden buikliggen voor hun baby wensen, nadrukkelijk op de preventieadviezen. Willen zij desondanks dat hun baby in buikhouding slaapt (soms hebben zij hun kind hieraan al gewend), leg deze opdracht dan schriftelijk vast en laat deze ondertekenen door de ouders middels een buikslap formulier. Stel OZIZO hiervan op de hoogte en geef het gastouderbureau een kopie van de opdracht.
- NB: Kiest een ouder wordende baby, die gezond en in goede conditie is en motorisch zo ontwikkeld dat vlot om en om draaien geen probleem is, regelmatig zelf voor op de buik slapen, dan is steeds terugleggen op de rug niet zinvol: de baby zal steeds terugdraaien en dit zal de slaap verstoren.
- Stel ook een schriftelijke verklaring op, wanneer de ouders willen dat hun baby wordt gefixeerd. Het vastleggen van baby's om rugligging te bevorderen wordt in Nederland in principe ontraden. Wordt fixeren bij uitzondering door een arts raadzaam geacht, dan dient het te gebeuren met een 'veilig geacht' hulpmiddel, consequent en iedere keer weer uiterst zorgvuldig.
- Bevestig om vergissingen te voorkomen aan het bed van een buikslaper een kaart met een grote B. In geval van fixeren kan een letter F daarop attent maken.

2. Inbakeren

- Als ouders voor wat betreft hun baby verzoeken dat deze op de door hen toegepaste wijze wordt ingebakerd, dient allereerst te worden nagegaan of het inbakeren wordt gedaan in overleg met consultatiebureau of (kinder-)arts en of de juiste, veilige methode, met goed materiaal en binnen veilige leeftijdsgrenzen, wordt toegepast.
- Over inbakeren zonder indicatie bestaat in Nederland geen consensus. De jeugdgezondheid hanteert een voorlopige richtlijn met het uitgangspunt dat inbakeren in beginsel niet moet, zo lang nut en noodzaak niet overtuigend zijn aangetoond.
- Het bovenstaande in acht genomen, gelden de volgende richtlijnen:
  - Een baby die niet in goede conditie is, mag nooit worden ingebakerd;
  - Op verkeerde wijze of met ongeschikte middelen inbakeren kan risicovol zijn en de kans op het ontwikkelen van een heupafwijking bevorderen.
- Strikte leeftijdsgrenzen zijn van belang: een al wat oudere baby die ingebakerd of losjes ingepakt, er in slaagt om te draaien, belandt in een potentieel levensbedreigende situatie. Verder geldt ten aanzien van het buikslapen en inbakeren:

- Houd nieuwkomers/jonge baby's zoveel mogelijk extra in het oog. Er zijn sterke aanwijzingen dat veranderingen in omstandigheden en routine bij (jonge) baby's stress veroorzaken. Het is daarom verstandig om ouders van jonge baby's de gelegenheid te beiden om voorafgaand aan plaatsing enkele malen met hun baby op gewenningsbezoek te komen.
- Voorkom dat de baby te warm ligt, ventileer de slaapkamer/-ruimte voortdurend
- Zorg voor een veilig bedje en veiligheid rondom het bedje
- Houd voldoende toezicht (controleer steeds alle kinderen als je er een naar bed brengt en minimaal eens per 3 kwartier);
- Maak indien mogelijk gebruik van een babyfoon of videofoon.
- Maak het bedje laag op en gebruik geen dekbed of kussen/kussenhoes. Of maak gebruik van alleen een slaapzakje.

Gastouders zijn verantwoordelijk voor het toepassen van de regels omtrent veilig slapen. Zij worden geacht eventuele problemen in de praktijk te signaleren.

Van belangrijke gebeurtenissen (ongelukken of bijna-ongelukken) moeten zij het gastouderbureau meteen op de hoogte stellen middels een ongevallenregistratieformulier.

Campingbedjes

Gastouderbureau Ozizo stelt als eis dat de gastouders vaste ledikantjes hebben voor kinderen tot de leeftijd van 2 jaar. Een campingbedje mag gebruikt worden voor kinderen van 2 jaar en ouder. Het campingbedje is van goede kwaliteit en kan niet spontaan inklappen. Het campingbedje is altijd goed uitgekapt wanneer er een kind in ligt. Er wordt alleen gebruik gemaakt van een goed sluitend, dun matras behorende bij het campingbedje. Er mag geen dik los matras in het bedje gebruikt worden. Ook hier geldt het bedje wordt laag opgemaakt en er wordt geen gebruik gemaakt van een dekbed of kussen/kussenhoes. Of maak gebruik van een slaapzakje.

Het advies van Ozizo is dat er altijd voor alle kinderen een ledikantje gebruikt wordt.

Calamiteit

Als er ondanks alle voorzorgen toch een baby in ogenschijnlijk slechte conditie wordt aangetroffen, prikkel het kind dan door het aan te tikken, de voetzolen te kietelen en het op te pakken en zie of het zich herstelt. Zo niet, sla dan meteen alarm (112 bellen) en begin met reanimatie. Roep, indien mogelijk, hulp in van anderen, maar laat kinderen nooit zonder toezicht.

Het is van belang om van begin af aan feiten te noteren zoals tijdstip, de omstandigheden en betrokkenen.

Handelen in geval van calamiteit

- 1. Blijf kalm;**
- 2. Prikkel de baby (zonder krachtig te schudden!);**
- 3. Roep de hulp in van burenen/andere aanwezigen;**
- 4. Pas bij niet reageren op prikkelen reanimatie en mond-op-mondbeademing toe**
- 5. Bel direct 112;**

Het volgende moet doorgegeven worden:

1. uw naam
  2. plaats waarheen de hulp moet komen
  3. beschrijf het ongeval; wat is er gebeurd?
  4. meld dat het om een kind/kinderen gaat, vermeld de leeftijd erbij
  5. beschrijf de toestand van het kind:
- Meld wanneer het kind beademd of gereanimeerd wordt.
  - Waarschuw de ouders en OZIZO Gastouderbureau;
  - Maak notities.

De medewerkers van OZIZO gastouderbureau handelen volgens protocol van Stichting Onderzoek en Preventie Zuigelingensterfte, afgekort Stichting Wiegendood.

Het gastouderbureau beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de ouders, de betrokken gastouder en eventueel medewerkers belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop.

In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledige informatie.

Nazorg is van groot belang. Stichting Onderzoek en Preventie Zuigelingensterfte kan adviseren en behulpzaam zijn bij nazorg.

Meer informatie is te verkrijgen bij

Stichting Wiegendood,
Postbus 1008,
2430 AA Noorden.
Tel. 0172-408 271.

Email: stichting@wiegedood.nl

Websites: www.wiegedood.nl en www.veiligslapen.nl